

VERKIEZINGSPROGRAMMA

GEMEENTERAAD 2026

CDA

Oost Gelre

**Samen
Sterker
Vooruit**

Oost Gelre

Inleiding	4
Arjen Schutten Lijsttrekker	5
Visie van het CDA Oost Gelre op economie, werken, wonen en ruimtelijke ordening	6
Economie	8
Algemeen	8
Regionaal industrieterrein Laarberg	8
Ontwikkelmogelijkheden lokale ondernemers	8
Revitalisatie winkelgebieden grote kernen	9
Toerisme	10
Landbouw	10
Energietransitie	11
Wonen	12
Doorstroming is belangrijk	12
Hoe eigen jongeren faciliteren bij het kopen van een woning	12
Kernpunten van beleid	13
Ruim beleid voor mantelzorgwoningen in de tuin	13
Beleid voor twee generaties onder één dak	13
Transformatie van winkels en kantoren buiten het centrum	13
Bouwen naar behoefte in elke kern	13
Snelle bouw na vergunning	13
Samenwerking met woningbouwcorporaties	13
Levensloopbestendige woningen	13
Bouwen in de hoogte in de grote kernen	14
Huisvesting en opvang nieuwkomers	14
Huisvesting arbeidsmigranten	14
Ruimtelijke ordening	15
Dynamische organisatie	15
Keuzes zijn noodzakelijk	15
Het plan Lichtenvoorde Zuidwest	15

Samen Sterker Vooruit

Herontwikkeling Hulshof-Herwalt terrein	15
Vakantiewoningen niet voor permanente bewoning	15
Financiën	16
Hoe om te gaan met gemeentelijke belastingen	16
Hoe om te gaan met gemeentelijke reserves	16
Beleid m.b.t. de kernen van Oost Gelre	17
Kleine kernenbeleid	17
Vestingstadbeleid Groenlo	18
Vervanging brug Eibergseweg Groenlo	18
Faciliteren bouwlocatie en opslaglocatie carnaval/Slag om Grolle	18
Geen betaald parkeren in Groenlo op kritische plekken	18
Optie ondergrondse parkeergarage bij nieuwbouw Ziekenhuisstraat	18
Kleurrijk Lichtenvoorde	19
Ontwikkeling Hulshof-Herwalt terrein	19
Ontwikkeling rondom Bonifatiuskerk	19
Geef Lichtenvoorde nog meer kleur!	19
Zorg	20
Mantelzorg	20
Ouderenzorg	20
Vervoer voor ouderen en hulpbehoevenden	20
Jeugdzorg	21
Sport en cultuur	22
Steun bij invulling bestuursfuncties verenigingen en stichtingen	22
Verlaging gemeentelijke belastingen voor verenigingen	22
Sport voor iedereen, dat is ons doel	23
Cultuur	23
Duurzaamheid	24
Klimaatadaptatie	24
Circulariteit	24

Met de verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad staan we aan de vooravond van een nieuwe fase voor Oost Gelre. Daar waar op het landelijk toneel de politieke arena in een kort tijdsbestek een aantal keren volledig opnieuw is ingekleurd, kenmerkt de gemeentepolitiek in Oost Gelre zich door continuïteit en rust. Waar in de 2e Kamer de sfeer de afgelopen jaren steeds gespannen was en er werd geregeerd van incident naar incident zijn we er in Oost Gelre opnieuw in geslaagd om onze gemeente op een hoger niveau te tillen. De basis van vooruitgang is niet rigoureuze revolutie maar een ambitieuze evolutie.

Dat is waar het CDA Oost Gelre voor staat, een ambitieuze evolutie. Niet het roer volledig omgooien en steeds weer opnieuw beginnen maar juist met ambitie voort te bouwen op datgene wat we de afgelopen jaren in gang hebben gezet. In alle colleges waarin wij als het CDA Oost Gelre de afgelopen decennia hebben deelgenomen zijn we erin geslaagd om de gemeente beter achter te laten dan toen we begonnen.

Veel werk en vitale kernen

Uit de landelijke monitor komen de inwoners van Oost Gelre als één van de gelukkigste van Nederland naar voren. Wij zijn er in geslaagd om een hoog maatschappelijk voorzieningenniveau te realiseren. Onze specifieke aandacht voor kleine kernen heeft ertoe geleid dat al onze kernen zeer vitaal zijn en de leefbaarheid hoog in het vaandel staat. Onze gemeentelijke lasten en belastingen zijn laag in vergelijking met omliggende gemeenten en de rest van Nederland. Ook op economisch gebied hebben we het zeer goed gedaan. De werkgelegenheid heeft zich de afgelopen jaren zeer goed ontwikkeld, Oost Gelre behoort bij de gemeenten met het grootste aantal arbeidsplaatsen per 1000 inwoners. De gemeentefinanciën tenslotte zijn zeer gezond en onze financiële reserves zijn hoger dan wettelijk vereist. Kortom, we hebben voldoende vlees op de botten om ook de komende jaren ambitieus beleid te voeren.

Ambitie, continuïteit en vertrouwen

De twee belangrijkste variabelen die het mogelijk hebben gemaakt om te komen waar we nu staan zijn ambitie en continuïteit. Dat is waar het CDA Oost Gelre voor staat. De ambitie om hoger op te komen en de wil om door middel van constructieve samenwerking continuïteit te waarborgen. Wij willen mensen zekerheid bieden maar ook het vertrouwen dat dingen die beter kunnen ook inderdaad verbeterd zullen worden.

Dit verkiezingsprogramma bevat concrete denkrichtingen hoe we door willen bouwen voor oud én jong aan de opgaven en uitdagingen waarvoor we staan. Dit blijven we doen op basis van de vier uitgangspunten van het CDA Oost Gelre, namelijk:

1. Gespreide verantwoordelijkheid; wij geven inwoners en organisaties het vertrouwen om te doen waar ze goed in zijn en we steunen ze waar nodig. Wij scheppen gunstige voorwaarden zodat mensen, verenigingen, coöperaties en bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen bloeien.

2. Publieke gerechtigheid; de overheid, ook de gemeente, is er om burgers te beschermen en samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Maar ook om burgers te helpen. De overheid is er voor de burger en niet andersom.

3. Solidariteit; mensen die elkaar helpen. We leven niet voor onszelf alleen. Samenwerking tussen mensen vinden we erg belangrijk.

4. Rentmeesterschap. We willen de wereld goed achterlaten zodat ook toekomstige generaties het goed zullen hebben en gezond op de aarde kunnen leven. Duurzaamheid, in de breedste zin van het woord, is voor ons een belangrijke leidraad.

Het team CDA Oost Gelre

ARJEN SCHUTTEN

LIJSTTREKKER

Mijn naam is Arjen Schutten (55), woonachtig op mijn geboortegrond in Harreveld. Samen met mijn vrouw Jet en onze drie volwassen kinderen voel ik mij sterk verbonden met onze gemeente en haar kernen. Met een achtergrond in bedrijfskunde heb ik jarenlang gewerkt in de adviespraktijk, waar ik ondernemers en organisaties help bij strategische en organisatorische vraagstukken. Wat mij drijft, is het verbinden van mensen, het creëren van duidelijkheid en het realiseren van duurzame resultaten voor de samenleving waarvan wij allemaal deel uitmaken. In mijn vrije tijd ben ik graag actief, wandelen, voetballen en skiën helpen mij om scherp en in balans te blijven.

Deze persoonlijke verbondenheid vormt de basis waarop ik, als lijsttrekker van het CDA Oost Gelre, met trots ons verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 presenteert. Onder het motto:

“CDA Oost Gelre Samen Sterker Vooruit”

Wij zetten ons in voor een gemeente waarin saamhorigheid, betrouwbaarheid en toekomstgericht handelen centraal staan.

Onze ambitie is helder: Oost Gelre moet een plek blijven waar iedereen zich thuis voelt, jong en oud, ondernemer en werknemer, inwoner én bezoeker. Dat betekent dat wij blijven investeren in betaalbare woningen voor starters en jonge gezinnen, een krachtige lokale economie met ruimte voor innovatie, en een sterke agrarische sector die hand in hand gaat met duurzaamheid. Sport, cultuur en ons rijke verenigingsleven met haar vele vrijwilligers zijn de ruggengraat van onze gemeenschap. Daar blijven wij vol overtuiging in investeren.

Bereikbaarheid en leefbaarheid

Ook bereikbaarheid en leefbaarheid vragen onze aandacht. Wij pleiten voor een verdubbeling van de N18, goed openbaar vervoer en slimme oplossingen voor parkeren in onze kernen. Tegelijkertijd beschermen we ons prachtige buitengebied en koesteren we onze dorpscultuur. Alles wat Oost Gelre herkenbaar, warm en eigen maakt, van Carnaval en Kermis tot het Bloemencorso en de Slag om Grolle, moet gekoesterd en versterkt worden.

Daarnaast zien we grote maatschappelijke opgaven: van de transitie naar duurzame energie tot het verbeteren van jeugdzorg en het terugdringen van eenzaamheid onder ouderen. Deze uitdagingen vragen om realistische keuzes, bestuurlijke rust en een stevig moreel kompas. Niet rigoureuze revolutie, maar ambitieuze evolutie, stap voor stap, met visie en met beide benen in de samenleving. Dat is waar het CDA voor staat en waar ik persoonlijk in geloof.

Uitnodiging tot samenwerking

Dit verkiezingsprogramma is geen papieren belofte, maar een uitnodiging tot samenwerking. Samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties bouwen we verder aan een sterk, sociaal en toekomstbestendig Oost Gelre. Met respect voor ons verleden, met vertrouwen in elkaar en met oog voor de kansen van morgen.

Ik kijk met vertrouwen uit naar uw steun.

Arjen Schutten

Lijsttrekker CDA Oost Gelre

3. VISIE VAN HET CDA OOST GELRE OP

ECONOMIE, WERKEN, WONEN EN RUIMTELIJKE ORDENING

Hier bouwen we
MFA voor Zieuwe

technologische activiteiten (automatisering, robotisering, AI, duurzaamheid) zou de kracht van de sector belangrijk kunnen versterken en de economische basis kunnen verbreden. Dit bevordert het verdienvermogen van de regio. Jongeren kunnen in zo'n omgeving sneller een plek vinden en behoeven de regio niet te verlaten. Het CDA Oost Gelre wil de voorwaarden scheppen voor een dergelijke economische ontwikkeling.

Werken

Nog niet zo lang geleden was er sprake van een sterke afhankelijkheid van werk elders. Inmiddels behoort Oost Gelre tot de top van Nederland met het aantal arbeidsplaatsen. Op lange termijn gaan mensen wonen waar ze werken. Een hoge arbeidsvoorziening is een belangrijke voorwaarde voor instandhouding van het inwonersaantal van onze gemeente en daarmee voor instandhouding van het voorzieningenniveau.

De doelstellingen op de beleidsterreinen economie, werken en wonen zijn richtinggevend voor het te voeren beleid op het gebied van ruimtelijke ordening. Een actief beleid op het gebied van ruimtelijke ordening is bepalend voor het realiseren van onze ambities op het gebied van economie, werken, wonen en ruimtelijke ordening.

Het CDA Oost Gelre hanteert de volgende uitgangspunten van beleid:

Economie

Sterke en gezonde economische activiteiten bepalen het verdienvermogen van de regio. Oost Gelre kenmerkt zich door de aanwezigheid van een gezond cluster in de maakindustrie. De combinatie van de maakindustrie met innovatieve

Wonen

Bij wonen gaat onze aandacht in de eerste plaats uit naar jongeren. Te vaak vertrekken jongeren omdat ze geen betaalbare woning kunnen vinden. Tegelijkertijd besluiten te veel jongeren om na hun studie niet terug te keren naar Oost Gelre alhoewel hun hart daar wel ligt. De afgelopen bestuursperiode is zwaar ingezet op het beschikbaar krijgen van voldoende bouwgrond binnen onze gemeente en het voorbereiden van nieuwe woningbouwplannen. 'Doorstroming' geldt als een belangrijke voorwaarde voor een effectief woningbouwbeleid.

Economie, werken en wonen fungeren als communicerende vaten. Het CDA Oost Gelre streeft naar een versterking van ons economisch profiel met een grotere verdien capaciteit. Mensen willen wonen in de buurt van waar ze werken, maar dan moeten er voldoende kwalitatief hoogwaardige maar ook betaalbare woningen beschikbaar zijn.

Ruimtelijke ordening

Om de doelstelling op het gebied van economie, werken en wonen te realiseren dienen keuzes gemaakt te worden op het gebied van ruimtelijke ordening en planologie.

Het CDA Oost Gelre durft verantwoordelijkheid te nemen voor het maken van noodzakelijke keuzes om ervoor te zorgen dat ook op lange termijn onze gemeente een mooie gemeente is om te wonen. Een gemeente met een hoog voorzieningenniveau, waar passend werk is voor onze kinderen en waarbij onze verdien capaciteit hoog genoeg is om op de huizenmarkt te kunnen concurreren met geïnteresseerde kopers uit West Nederland.

*Inmiddels behoort
Oost Gelre tot de top
van Nederland met het
aantal arbeidsplaatsen.*

Batterij

VENEBERG
SECURITY
TEAM

Oost Gelre

4. ECONOMIE

4.1 Algemeen

Sterke- en gezonde economische activiteiten bepalen het verdienvermogen van een regio. Oost Gelre kenmerkt zich door de aanwezigheid van een gezonde cluster in de maakindustrie.

De combinatie van de maakindustrie met innovatieve technologische activiteiten (automatisering, robotisering, AI, duurzaamheid) zou de kracht van de sector belangrijk kunnen versterken en de economische basis kunnen verbreden. Dit bevordert het verdienvermogen van de regio. Jongeren kunnen in zo'n omgeving sneller een plek vinden en behoeven de regio niet te verlaten. Het CDA Oost Gelre wil de voorwaarden scheppen voor een dergelijke economische ontwikkeling. Oost Gelre heeft zich in de nabije jaren sterk ontwikkeld op economisch gebied. Waar vroeger veel inwoners afhankelijk waren van werk elders in het land bedraagt het aantal arbeidsplaatsen per 1.000 arbeidsgerechtigde inwoners momenteel meer dan 1.000. Hiermee behoort Oost Gelre tot de top van Nederlandse gemeenten.

Deze cijfers duiden op een sterke, actieve leefgemeenschap met veel ondernemerschap. Sterke ondernemingen hebben behoefte om zich verder te ontwikkelen en hiervoor zijn voldoende nieuwe bedrijventerreinen noodzakelijk.

4.2 Regionaal

industrieterrein Laarberg

Voor bedrijven met een grote ruimtebehoefte voorziet Regionaal Industrieterrein de Laarberg in een grote behoefte. De afgelopen jaren is gebleken dat het veelal bedrijven uit Oost Gelre of directe omgeving zijn die zich hier willen vestigen. Nu er nog slechts beperkte ruimte is voor gronduitgifte ontstaat de behoefte om het bedrijventerrein uit te breiden. Het CDA Oost Gelre is een voorstander van uitbreiding van de Laarberg mits dit het economisch profiel van Oost Gelre en de regio versterkt. Dit betekent dat de Laarberg zich moet richten op bedrijven met een hoog weerbaarheidsprofiel en die bijdragen aan versterking van de economische kracht van onze gemeente. Een belangrijke pré zien wij daarbij in het aantrekken van innovatieve technologische maakbedrijven die een verbinding kunnen leggen naar TU-Twente.

4.3 Ontwikkelmogelijkheden lokale ondernemers

Ook voor lokale ondernemers wil het CDA Oost Gelre voldoende ontwikkelingsmogelijkheden binnen de eigen gemeente bieden. Dit niet slechts om ondernemingen de kans te geven om zich te ontwikkelen maar ook om werknemers een arbeidsplaats te bieden in de eigen gemeente. Uitgangspunt daarbij dient te zijn dat bij de kernen van Lichtenvoorde en Groenlo voldoende vrije bedrijventerreinen beschikbaar moet zijn voor lokale ondernemers in Oost Gelre in de categorie lichte industrie en dienstverlening. De doelstellingen ten aanzien van benodigde oppervlakte etc. zoals geformuleerd in het regionaal programma werklocaties zijn daarbij maatgevend.

4.4 Revitalisatie winkelgebieden grote kernen

Gevarieerd aanbod aan winkels draagt bij aan de leefbaarheid van onze kernen. In Lichtenvoorde is de € 1,- actie zeer succesvol gebleken maar in de Groenlo komt dit moeilijk van de grond. Het winkelgebied in Groenlo is de afgelopen jaren sterk verarmd door verdergaande leegstand van winkelpanden en dreigt op korte termijn een 'point of no return' te bereiken.

Het CDA Oost Gelre wil actief aan de slag met het verleiden van ondernemers en winkelketens om in Oost Gelre een winkel te starten zodat het winkelaanbod uitgebreid wordt en daarmee de aantrekkingskracht en de leefbaarheid van de centra in beide kernen toenemen.

Gezien de kritische stand van zaken ten aanzien van het winkelgebied in Groenlo wil het CDA Oost Gelre op korte termijn als pilotproject een 'Masterplan winkelstad Groenlo' ontwikkelen:

- Het opstellen van een professionele 'commerciële informatiebrochure' dat in combinatie met een professionele marketing ondernemers en winkelketens uit heel Nederland moet verleiden om in Groenlo een winkel of andersoortige economische activiteit te starten;
- Op grond van de actuele economische variabelen ziet het CDA Oost Gelre dit als een kansrijk initiatief:

- Door de gunstige geografische ligging heeft Groenlo van oudsher een regionaal voorzieningenniveau met een potentiële consumentenpopulatie van 80.000 consumenten;

- Per jaar ontvangt Groenlo naar schatting 250.000 mensen uit een straal van 200km voor een meerdaags verblijf of dagtoerisme;

- Door de ontwikkeling van Marveld met als grote attractie Bommelerwereld, de opening van het Nationaal Museum Tachtigjarige Oorlog en initiatieven van diverse organisaties op het gebied van kunst en cultuur, het historische karakter van het centrum en de historische gracht heeft de (dag)horeca zich de afgelopen jaren al sterk ontwikkeld.

- Samenwerking met GOV en Stichting Hart voor vesting Grol ligt voor de hand en kan tot versnelling leiden.

Parallele routes voor ontwikkeling zouden kunnen zijn:

1. De € 1,- actie zoals die in Lichtenvoorde voor successen heeft gezorgd zou ook in Groenlo opgepakt moeten worden;
2. De centrummanager krijgt ook in Groenlo een actievere rol om de Beltrumsestraat weer te laten opleven.
3. Het lokaal aantrekkelijk maken voor de inwoners zodat ze ook daadwerkelijk lokaal gaan kopen.

A photograph of three cows in a grassy field under a blue sky. One cow is brown and white, another is black and white, and a third is mostly white with some brown patches. They are all looking towards the camera.

Onze ambitie is dat over 5 jaar het winkelgebied in Groenlo voor zowel voor ondernemers als voor het winkelende publiek veel aantrekkelijker en levendiger is geworden waarbij zich minimaal 5 nieuwe ondernemingen hebben zich gevestigd in het centrum. De Beltrumsestraat heeft dan inmiddels weer een vriendelijk aanzien met een goede bezettingsgraad van winkelpanden. De ambitie is dat dit een eerste resultaat is van het 'Masterplan winkelstad Groenlo' waarbij de doelstelling is om het aantal winkels en galerieën over een periode van 10 jaar fors te laten stijgen ten opzichte van ultimo 2025.

4.5 Toerisme

Toerisme heeft zich ontwikkeld tot een zeer belangrijke economische activiteit in Oost Gelre. In 2024 werd ruim € 72mio besteed in de toeristische sector in Oost Gelre. Dat is een toename van ruim € 15mio ten opzichte van 2022. Dagtoeris-

me levert bijna € 29mio op en verblijfstoerisme ruim € 43mio. Hiermee is Oost Gelre de belangrijkste toeristische gemeente in de Achterhoek. De gemeente Oost Gelre plukt daarvan de revenuen nu inmiddels ruim € 1mio per jaar als inkomsten uit toeristenbelasting naar de gemeenschap vloeit.

Het CDA Oost Gelre is van mening dat toerisme binnen de gemeente verder bevorderd moet worden en dat de gemeente ondersteunend dient op te treden bij nieuwe initiatieven op het gebied van toeristische ontwikkeling en waar nodig een proactief beleid dient te voeren. Te denken valt aan het bevorderen van de ontwikkeling van fiets-, mountainbike- en wandelroutes en uitbreiding van het netwerk van Kerkepaden. Ook het bevorderen van agrotourisme behoort tot de mogelijkheden. Behoud van zandpaden en goed onderhoud daarvan dienen een speerpunt te zijn.

Afgelopen jaren zijn er meerdere particuliere initiatieven geweest om te onderzoeken om de Slinge aangesloten kan worden op de gracht. Als gevolg van een hoogte verschil zijn hiervoor voorzieningen noodzakelijk. Een verbinding tussen beiden zou een grote impuls geven aan Vestingstad Groenlo. Het CDA Oost Gelre wil deze mogelijkheid serieus onderzoeken of hiervoor financiële ondersteuning gevonden kan worden bij het Waterschap, de provincie en de Europese Commissie.

4.6 Landbouw

De ambitie van het CDA Oost Gelre is om te streven naar een groene ruimte met moderne agrarische bedrijven die voldoen aan de actuele natuur- en groenregels, zodat ondernemers een goede boterham kunnen verdienen. Tegelijkertijd dragen zij bij aan een levendige en vitale omgeving, waarin landbouw, natuur en gemeenschap elkaar versterken.

- Het CDA Oost Gelre staat voor het behoud van landbouwgronden en is zorgvuldig met het onttrekken van landbouwgrond voor woningbouw, industrie of infrastructuur.
- Geen nieuwe zonneparken op landbouwgrond. Energieopwekking moet zoveel mogelijk plaatsvinden op daken.
- De gemeente werkt actief mee aan nieuw beleid daar waar de landbouw aanpassingen moet doen om aan gewijzigde regelgeving te kunnen voldoen.

- Het CDA Oost Gelre wil agrariërs die besluiten te stoppen actief ondersteunen bij de overgang naar een nieuwe functie. Dit kan onder andere door toepassing van de rood-voor-rood regeling. Dit bij voorkeur tot een afstand van ca 500 meter tot de kernen. We willen niet het hele buitengebied volgebouwd hebben.

- Nieuw te realiseren woningen mogen geen belemmering vormen voor agrarische ondernemers die door willen gaan.

4.7 Energietransitie

Energietransitie is onomkeerbaar, ondanks hobbels die de ontwikkeling bemoeilijken. Het CDA Oost Gelre ondersteunt daarom activiteiten die energietransitie in een versnelling kunnen brengen. Soms moeten daarvoor economische offers worden gebracht, dat vinden wij acceptabel en zelfs noodzakelijk. Belangrijk is wel om bij die afweging steeds een redelijke mate van economisch 'gezond verstand' te gebruiken. De volgende uitgangspunten willen wij daarbij hanteren.

a. Eerlijke verdeling.

Het CDA Oost Gelre gaat voor een eerlijke verdeling van grootschalige opwekking over het gehele grondgebied van de regio Achterhoek. We conformeren ons aan de opgave uit de Regionale Energie Strategie (RES).

b. Zonnepanelen

Daken van nieuwe industriële gebouwen dienen geschikt te zijn voor zonnepanelen, dit dient in de vergunningverlening te worden opgenomen.

c. Inwonersparticipatie

We zetten in op maximale inwonersparticipatie bij grootschalig opwekken van energie. Dit begint met goed informeren en gebruik te maken van de lokale expertise. We willen dat

onze inwoners als eerste financieel kunnen deelnemen en we eisen bij nieuwe grootschalige initiatieven minimaal 51% lokaal eigendom en zeggenschap.

d. Zonneladder

Het opwekken van energie door middel van zon en wind heeft grote invloed op ons landschap. We willen dat de "Zonneladder" zoveel als mogelijk wordt toegepast. Zoveel mogelijk zon op het dak. Landbouwgronden en natuurgebieden worden ontzien

e. Windenergie

Het CDA Oost Gelre is voor het inzetten van zoveel mogelijk soorten duurzame energie, windenergie hoort daar bij. Dit om de doelstellingen op het gebied van de inzet van duurzame energie te bereiken. Het CDA Oost Gelre wil echter zorgvuldig omgaan met de invloed die windmolens kunnen veroorzaken op het welzijn en het woongenot van burgers. In september 2025 heeft de gemeenteraad de verordening lokaal zeggenschap en eigendom bij grootschalige windenergieprojecten Oost Gelre 2026 goedgekeurd. Wij volgen de nog vast te stellen landelijke besluitvorming omtrent afstands- en geluidsnormen.

f. Energiearmoede voorkomen

Het CDA Oost Gelre wil energiearmoede tegengaan. We zorgen ervoor dat extra uitgaven door maatregelen voor energiebesparing en isolatie van de woning voor inwoners betaalbaar blijven. We roepen onze woningbouwcorporaties op, bij de prestatieafspraken, om de bestaande woningvoorraad nog sneller te verduurzamen. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen.

5. WONEN

5.1 Doorstroming is belangrijk

Economie, werken en wonen fungeren als communicerende vaten. Mensen zullen willen wonen in de buurt van waar ze werken.

Bij wonen gaat onze aandacht in de eerste plaats uit naar jongeren. Te vaak vertrekken jongeren omdat ze geen betaalbare woning kunnen vinden. Tegelijkertijd besluiten te veel jongeren om na hun studie niet terug te keren naar Oost Gelre alhoewel hun hart daar wel ligt. Enerzijds is hiervoor een economische verklaring, anderzijds heeft het te maken met de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief hoogwaardige en betaalbare woningen.

‘Doorstroming’ geldt als een belangrijke voorwaarde voor een effectief woningbouwbeleid. Nadat de kinderen het huis verlaten hebben en de leeftijd vordert kiezen veel ouderen ervoor om kleiner te gaan wonen. Hun woningen komen daarbij beschikbaar voor een jongere generatie. Door de krapte op de woningmarkt is er onvoldoende sprake van doorstroming. Bij het plannen van woningbouwprogramma’s is het echter belangrijk dat gebouwd wordt naar behoefte. Als jongeren op zoek zijn naar woningen betekent dat niet automatisch dat er alleen maar woningen voor jongeren gebouwd moeten worden. Een goede balans tussen woningen voor jong en oud is belangrijk.

De afgelopen bestuursperiode is zwaar ingezet

op het beschikbaar krijgen van voldoende bouwgrond binnen onze gemeente en het voorbereiden van nieuwe woningbouwplannen. Tot op dit moment zijn er ruim 300 bouwvergunningen afgegeven die wachten op uitvoering. Op dit moment zijn er nog ruim 400 bouwvergunningsprocedures in de afrondingsfase. Hetgeen betekent dat alle voorbereidingen van gemeentewege gereed zijn om op korte termijn zo’n 700 nieuwe woningen te bouwen.

De uitvoering van bouwprojecten blijkt een stroperig proces. Verschillende belangen doorkruisen elkaar met als gevolg dat de uitbreiding van de woningvoorraad slechts langzaam tot stand komt. Het CDA Oost Gelre streeft op dit gebied naar een organisatieaanpassing binnen de afdeling Ruimtelijke Ordening naar een ‘projectenorganisatie’ waarbij al naargelang de ontwikkeling van planvorming de beschikbare mankracht wordt ingezet op die gebieden waar de grootste behoefte bestaat. Voor de komende jaren betekent dat, dat alle aandacht uit dient te gaan naar het realiseren van projecten meer dan naar de afgifte van vergunningen.

5.2 Jongeren faciliteren bij het kopen van een woning

Uit gesprekken met jongeren uit Oost Gelre blijkt vaak dat zij financieel voorbijgestreefd worden bij de aankoop van een woning door mensen afkomstig van buiten onze regio.

De afgelopen jaren heeft de gemeente al een aantal regelingen ingesteld om starters op de woningmarkt te helpen. Het CDA Oost Gelre is van mening dat aanvullend beleid hierop wenselijk is zolang sprake is van grote krapte op de woningmarkt:

- Het belangrijkste initiatief blijft hoe dan ook het bouwen van voldoende betaalbare woningen. Het ingezette beleid dient te worden voortgezet;
- Onderzocht dient te worden of het succesvolle beleid van erfpacht zoals dat o.a. is gevolgd op Regionaal Industrierrein Laarberg, ook voor starterswoningen kan worden ingezet. Daarbij is de gemeente in staat om flexibele voorwaarden te formuleren die specifiek tegemoet komen aan jonge starters uit eigen gemeente die op zoek zijn naar betaalbare woningen;
- In dit verband kan ook onderzocht worden of de reservepositie van de gemeente ingezet kan worden, bijvoorbeeld om een systeem van borgstelling te ontwikkelen voor jonge starters.

5.3 Kernpunten van beleid

5.3.1 Ruim beleid voor mantelzorgwoningen in de tuin

Het CDA Oost Gelre wil het mogelijk maken dat inwoners eenvoudig een mantelzorgwoning kunnen plaatsen in hun tuin. Dit bevordert de zorg voor elkaar binnen families en zorgt ervoor dat ouderen langer in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.

5.3.2 Beleid voor twee generaties onder één dak

Wij stimuleren het samenwonen van meerdere generaties in één woning, bijvoorbeeld door het splitsen of verbouwen van bestaande woningen. Dit versterkt de familiebanden en biedt oplossingen voor de woningnood.

5.3.3 Transformatie van winkels en kantoren buiten het centrum

Leegstaande winkels en kantoren buiten het centrum mogen worden omgezet naar woningen. Zo pakken we leegstand aan en creëren we extra woonruimte.

5.3.4 Bouwen naar behoefte in elke kern

In elke kern van Oost Gelre moet gebouwd worden naar de lokale behoefte, zodat jongeren, gezinnen en ouderen in hun eigen dorp kunnen blijven wonen en het voorzieningenniveau op peil kan blijven.

5.3.5 Snelle bouw na vergunning

Na het verlenen van een bouwvergunning moet de bouw binnen een jaar starten. De gemeente zal hiervoor voorwaarden opnemen in de vergunningen en handhaaft de afspraken. Zo voorkomen we vertragingen en versnellen we de woningbouw.

Ambitie: Alle projecten starten binnen 12 maanden na vergunning.

5.3.6 Samenwerking met woningbouwcorporaties

We maken strakke afspraken met woningcorporaties over de bouw van sociale huurwoningen, zodat er voldoende betaalbare woningen zijn voor mensen met een lager inkomen.

5.3.7 Levensloopbestendige woningen

Het CDA Oost Gelre stimuleert de bouw van levensloopbestendige woningen, zodat mensen op latere leeftijd kunnen blijven wonen in hun eigen buurt. Tegelijkertijd bevordert dit de doorstromingsmogelijkheid op langere termijn.

Ambitie: Minimaal 25% van de nieuwbouw levensloopbestendig.

5.3.8 Bouwen in de hoogte in de grote kernen

In de grotere kernen mag hoger gebouwd worden, mits dit past bij het dorps- of stadsbeeld. Zo benutten we de ruimte efficiënt en kunnen we meer woningen realiseren. Tegelijkertijd verlagen we de stichtingskosten en komen er betaalbare woningen.

Ambitie: In Groenlo en Lichtenvoorde projecten met 3-4 woonlagen mogelijk maken.

5.4 Huisvesting en opvang nieuwkomers

In Oost Gelre laten we niemand in de steek. Niet onze eigen inwoners, en niet de mensen die vluchten voor oorlog en geweld. De werkelijkheid is helder: wij hebben een wettelijke taak om nieuwkomers op te vangen en statushouders te huisvesten. Dat volgt uit de Spreidingswet, die gemeenten verplicht opvangplekken te realiseren volgens een provinciale verdeling. En ook uit de landelijke taakstelling om statushouders binnen drie maanden na vergunningverlening een woning en begeleiding te bieden.

Als CDA nemen wij verantwoordelijkheid. De Spreidingswet en het landelijke huisvestingsbeleid zijn geen keuzemenu, maar verplichtingen die we als gemeente zorgvuldig én eerlijk moeten invullen. Dat doen we omdat het moet, maar vooral omdat het recht doet aan wie bescherming verdient. En omdat een gemeente pas sterk is als zij haar taken serieus neemt. Wij kijken verder dan emoties of snelle conclusies. Kleinschalige opvang past vaak beter bij de leefbaarheid in onze gemeenschap. Maar we erkennen ook dat grootschalige opvang voordelen biedt voor onderwijs, begeleiding, zorg en toezicht. De juiste keuze maken we samen, met corporaties, maatschappelijke partners en inwoners.

Een gemeente die zorgt, moet óók beschermen. Daarom investeren we in extra toezicht en handhaving, gespecialiseerde medewerkers, nauwe samenwerking met de politie en een professioneel gemeentelijk coördi-

natiepunt. Zo houden we de samenleving veilig, overzichtelijk én menselijk.

Wie in Oost Gelre een nieuw leven start, krijgt de kans om mee te doen. Wij zorgen voor toegang tot onderwijs, taal- en inburgeringslessen, ondersteuning naar werk en deelname aan de samenleving. Werk en taal zijn daarbij essentieel voor zelfstandigheid en het gevoel ergens bij te horen. Zo bouwen nieuwkomers mee aan de toekomst van onze gemeente.

5.5 Huisvesting arbeidsmigranten

Met een verkrappend arbeidsaanbod als gevolg van de voorziene demografische ontwikkeling is de verwachting dat arbeidsmigratie ook in de toekomst een belangrijke rol zal spelen in onze gemeente en regio.

Het CDA Oost Gelre is van mening dat arbeidsmigranten een goede huisvesting behoeven waarbij de uitgangspunten zoals geformuleerd in het rapport Roemer als basis dienen. Het CDA Oost Gelre wil uitvoering geven aan het convenant, die wij met de regio zijn aangegaan en waarbij wij ons verbinden aan de opgave om deugdelijke en veilige huisvesting te realiseren voor onze arbeidsmigranten.

Huisvesting van kort verblijvende werknemers afkomstig uit andere EU-landen kan plaatsvinden in speciaal daarvoor ingerichte woonunits. Huisvesting daarentegen van lang verblijvende werknemers uit andere EU-landen dient zoveel mogelijk in de kernen en wijken plaats te vinden waarbij speciale aandacht en begeleiding wordt gegeven aan een succesvolle integratie.

De eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de werkgevers die arbeidsmigranten in dienst hebben. Het CDA Oost Gelre meent dat de gemeente actief dient te begeleiden en mee te werken in de ontwikkeling van een verantwoorde huisvesting van arbeidsmigranten in onze gemeente. Dat de vergunde rechten niet worden aangetast.

6. RUIMTELIJKE ORDENING

6.1 Dynamische organisatie

De uitvoering van woningbouwprojecten blijkt vaak een stroperig proces. Verschillende belangen doorkruisen elkaar met als gevolg dat de uitbreiding van de woningvoorraad slechts langzaam tot stand komt. Het CDA Oost Gelre streeft op dit gebied naar een organisatieaanpassing binnen de afdeling Ruimtelijke Ordening naar een 'projectenorganisatie' waarbij al naargelang de ontwikkeling van planvorming de beschikbare mankracht wordt ingezet op die gebieden waar de grootste behoefte bestaat. Voor de komende jaren zal dit betekenen dat alle aandacht uit dient te gaan naar het realiseren van projecten.

6.2 Keuzes zijn noodzakelijk

Om de doelstelling op het gebied van economie, werken en wonen te realiseren dienen keuzes gemaakt te worden op het gebied van ruimtelijke ordening en planologie. Het CDA Oost Gelre durft verantwoordelijkheid te nemen voor het maken van noodzakelijke keuzes om ervoor te zorgen dat ook op lange termijn onze gemeente een mooie gemeente is om te wonen. Een gemeente met een hoog voorzieningenniveau, waar passend werk is voor onze kinderen en waarbij onze verdien capaciteit hoog genoeg is zodat onze inwoners op de huizenmarkt kunnen concurreren met geïnteresseerde kopers elders uit het land.

6.3 Het plan Lichtenvoorde Zuidwest

Het CDA Oost Gelre wil het plan Lichtenvoorde zuidwest zoals dat eerder in de Raad besproken is opnieuw evalueren.

Herstructurering van bestaande bedrijventerreinen vormt een interessante alternatieve optie doch de ontwikkelings- en implementatiesnelheid daarvan mogen niet de beschikbaarheid van terreinen in tussentijd beperken. Dit laatste speelt onder andere voor De Kamp in Lichtenvoorde. Het CDA Oost Gelre streeft ingeval van De Kamp naar gesprekken met grondeigenaren in de eerste helft 2027 met als doel om uiterlijk 1 juli 2027 duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid van herstructurering van De Kamp. Locaties waarbij kernen aan elkaar geplakt dreigen te worden, zijn uitgesloten voor het CDA Oost Gelre.

6.4 Herontwikkeling Hulshof-Herwalt terrein

Met de aankoop van het zgn. Hulshof-Herwalt terrein heeft de gemeente Oost Gelre een belangrijke stap gezet op het gebied van herinrichting van het centrum van Lichtenvoorde.

6.5 Vakantiewoningen niet voor permanente bewoning

Het CDA Oost Gelre is tegen het omzetten c.q. legaliseren van vakantiewoningen naar permanente bewoning. Enerzijds omdat dit in veel gevallen tot knelpuntgevallen met in nabijheid aanwezige landbouw zal leiden, anderzijds omdat dit leidt tot een ongelijke behandeling van burgers over de jaren heen.

7. FINANCIËN

7.1 Hoe om te gaan met gemeentelijke belastingen

Het CDA Oost Gelre staat voor een evenwichtig economisch beleid op basis van een stabiele- en sluitende begroting. Het CDA Oost Gelre wil trendmatige verhogingen van OZB niet als automatisme accepteren.

Bijna 80% van de inkomsten van de gemeente vloeien voor uit het gemeentefonds, de overige inkomsten komen voornamelijk voort uit eigen belastingen en heffingen. De inkomsten te verwachten vanuit het gemeentefonds zijn allerm minst stabiel, al jaren wordt gesproken over een op handen zijnde 'ravijnjaar'.

De gemeente Oost Gelre heeft de afgelopen jaren bewezen haar begrotingen goed op orde te hebben. Ook de reservepositie is op orde en mede in dat licht overheerst vertrouwen in de toekomst, ook met een eventueel ravijnjaar in het vooruitzicht.

Door de zeer scheve verhouding tussen het bedrag aan uitkeringen uit het Gemeentefonds versus de inkomsten uit gemeentelijke belastingen blijft het altijd noodzakelijk om zeer terughoudend c.q. conservatief te begroten. Daarbij zal ook telkens kritisch naar de uitgavenkant van de exploitatiebegroting gekeken moeten worden. Een sluitende begroting mag niet per definitie voortkomen uit een aanpassing van de belastingen maar dient telkens een kritische afweging te zijn tussen uitgaven versus belastingen.

Hieruit vloeit voort het beleid zoals het CDA Oost Gelre voorstaat ten aanzien van belastingen:

1. de belastingen slechts dan te verhogen als er geen andere structurele dekkingsmiddelen gevonden kunnen worden, daaronder mede te verstaan het verminderen van uitgaven;
2. Er zal terughoudend worden omgegaan met trendmatige verhoging van belastingen en heffingen wanneer de inflatie het normpercentage van 2% dat de EU hanteert overstijgt. In voorkomende gevallen zal het terugdringen van uitgaven de eerste opdracht zijn.

7.2 Hoe om te gaan met gemeentelijke reserves

Om onverwachte en/of grote incidentele tegenvallers te kunnen weerstaan is het zinvol om een gezonde buffer te vormen. Bij voorkeur dient dit te geschieden in de vorm van een algemene reserve.

Algemeen uitgangspunt van het CDA Oost Gelre is om terughoudend te zijn bij de vorming van reserves. Het beperken van de reserves bevordert de inzichtelijkheid in de financiële positie van de gemeente. Het realiseren van beleidsdoelen dient via de exploitatie te lopen. Dit bevordert een integrale afweging. Voorkomen moet worden dat de aanwezigheid van veel bestemmingsreserves leidt tot beperking van het bestuurlijk afwegingsproces. Een beperkt aantal reserves geeft daarnaast een beter overzicht en inzicht.

Onttrekkingen aan reserves gelden slechts als incidentele dekkingsmiddelen.

De reservepositie van de gemeente Oost Gelre zijn op dit moment als 'ruim' te betitelen. Het CDA Oost Gelre hanteert als uitgangspunt voor het onttrekken van middelen aan de reservepositie dat gelden hieruit vrijkomend bij uitstek aangewend dienen te worden voor algemeen en sociaal maatschappelijke investeringen mits de exploitatiekosten die vervolgens daaruit voortvloeien door de reguliere begroting gedragen kunnen worden.

8. BELEID M.B.T. DE KERNEN VAN OOST GELRE

Oost Gelre is een geweldige gemeente met een rijke schakering van gezichten. Twee grote kernen met een hoog voorzieningenniveau omringd door 6 vitale plattelandskernen die zelfs internationaal als voorbeeld dienen (Mariënveld heeft in 2024 een Europese Gouden Award voor Dorpsvernieuwing ontvangen). Het won de prijs voor zijn inspanningen op het gebied van sociale samenhang en zelforganisatie, waaronder de ontwikkeling van een Brede Maatschappelijke Voorziening (BMV) en een zorgcoöperatie).

8.1 Kleine kernenbeleid

Het CDA Oost Gelre staat voor sterke, leefbare dorpen waar iedereen prettig kan wonen, werken en samenleven. Wij vinden het belangrijk dat ook de kleine kernen vitaal blijven en hun eigen karakter behouden.

Het CDA Oost Gelre staat voor een school in iedere wijk of kern waar kwalitatief goed onderwijs aangeboden wordt. Onderwijsvoorzieningen zijn cruciaal voor de leefbaarheid van onze gemeente. Daarom zetten wij ons in voor:

School in elke kern of wijk, mits kwaliteit gewaarborgd is

- Onderwijs moet goed en toekomstbestendig zijn; kwaliteit gaat altijd voor kwantiteit.
- Waar mogelijk ondersteunen we initiatieven om scholen in kleine kernen te behouden.

Leefbaarheid versterken door woningbouw

- Door woningbouw in kleine kernen te stimuleren, blijft de school levensvatbaar.
- Scholen kunnen multifunctioneel worden ingezet voor andere maatschappelijke functies.

Gemeentelijke rol

- Regie houden, geen eigen schoolbestuur tenzij noodzakelijk.
- Actieve rol gemeentelijke betrokkenheid als laatste redmiddel

Vrije schoolkeuze respecteren

- Ouders behouden keuzevrijheid.

Extra aandacht voor kwaliteit van onderwijs

- Gymles en muzieklessen worden door vakdocenten gegeven in plaats van halve invulling.
- Ondersteunen van helpende initiatieven die bijdragen aan goed onderwijs.

Multifunctionele accommodaties (MFA's)

en bloeiende verenigingen: MFA's zijn het hart van het dorp. We ondersteunen verenigingen en vrijwilligers, zodat het verenigingsleven blijft bruisen.

Ontmoetingsplekken: We stimuleren de aanleg en het behoud van ontmoetingsplekken, zoals dorpshuizen, buurthuizen en pleinen, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

Soos/gymnastiek: Activiteiten voor jong en oud, zoals een soos of gymnastiek, dragen bij aan een gezonde en sociale leefomgeving.

Sportvoorzieningen: Sport verbindt en houdt mensen vitaal. We investeren in goede sportaccommodaties in alle kernen.

Sociale cohesie bevorderen: We ondersteunen initiatieven die de onderlinge verbondenheid versterken, zoals buurtfeesten, gezamenlijke projecten en vrijwilligerswerk.

Dorpse cultuur behouden: Elk dorp heeft zijn eigen tradities en cultuur. Het CDA Oost Gelre vindt het belangrijk dat deze gekoesterd en doorgegeven worden aan volgende generaties.

Ambitie van het CDA Oost Gelre

Het CDA Oost Gelre wil dat iedere kern, groot of klein, een plek blijft waar mensen zich thuis voelen, met voldoende voorzieningen en ruimte voor ontmoeting, sport en cultuur. We zetten ons in voor maatwerk per dorp, samen met inwoners, verenigingen en ondernemers.

Dekkingsgraad mobiel netwerk

Het CDA Oost Gelre wil zorgen voor goede veiligheid en een betrouwbare internetverbinding in heel Oost Gelre. Daarom zetten we ons in voor volledige mobiele dekking in de hele gemeente. In het bijzonder vragen we aandacht voor Zwolle, waar de dekking ernstig tekortschiet.

8.2 Vestingstadbeleid Groenlo

8.2.1 Vervanging brug Eibergseweg Groenlo

Het CDA Oost Gelre wil de binnenkomst van Groenlo de brug het aanzicht geven die past bij een vestingstad. Punt van discussie is dat de technische staat van de bruggen nog zodanig goed is dat algehele vervanging moeilijk te verdedigen is in het licht van de benodigde investering. Het CDA Oost Gelre pleit in principe voor een fundamentele esthetische upgrade zodat de brug recht doet aan het vestingstad beleid. Tenzij blijkt dat een verbinding tussen de Slinge en de gracht haalbaar is, in zo'n geval zal een brede afweging moeten plaatsvinden.

8.2.2 Faciliteren bouwlocatie en opslaglocatie carnaval/Slag om Grolle

Carnaval en Slag om Grolle hebben een belangrijke culturele meerwaarde voor de stad Groenlo. Het CDA Oost Gelre vindt het belangrijk om bij te dragen aan het behoud van tradities en het

versterken van de vestingstadidentiteit. Het CDA Oost Gelre wil verenigingen aanmoedigen gezamenlijk met een conceptvoorstel te komen, zodat er efficiënt gebruik wordt gemaakt van ruimte en middelen. De gemeente faciliteert en denkt mee, de uitvoering en organisatie blijven primair bij de verenigingen. Initiatief loont bij het CDA Oost Gelre.

8.2.3 Geen betaald parkeren in Groenlo op kritische plekken

Het CDA Oost Gelre erkent dat parkeren in de binnenstad van Groenlo een knelpunt is, maar wil oplossingen die haalbaar, betaalbaar en groenbehoudend zijn.

8.2.4 Optie ondergrondse parkeergarage bij nieuwbouw Ziekenhuisstraat

A. Bij nieuwbouwprojecten rondom Molenberg dient serieus onderzocht te worden of ondergrondse parkeerruimte financieel en technisch haalbaar is. Wij realiseren ons dat financiering een grote opgave is en willen in dat verband onderzoeken of samenwerking met bedrijven en projectontwikkelaars mogelijk is om tot een haalbare exploitatie te komen. Te denken bijvoorbeeld aan huurovereenkomsten van een deel van de ondergrondse parkeerfaciliteiten aan bedrijven. Hierdoor worden de parkeerterreinen in de binnenstad ontzien en de exploitatie van een nieuwe parkeergarage mogelijk gemaakt.

B. Het CDA Oost Gelre wil onderzoeken hoe toeristen digitaal naar Groenlo worden geleid.

Momenteel bepaalt Google Maps op basis van algoritmes en bedrijfsinformatie welke locaties als eerste worden getoond. Door deze informatie te analyseren en waar nodig te optimaliseren, kan Groenlo beter gepositioneerd worden als vestingstad en toeristische bestemming. Dit draagt

bij aan een betere bezoekerservaring en versterkt het lokale toerisme.” Hier ligt een taak voor de gemeente om acties te initiëren en bedrijven en activiteiten met elkaar te laten samenwerken.

C. Behoud van groen buiten de gracht
Het CDA Oost Gelre wil minimale opofferings van groen en kiest voor oplossingen die de vestingstad-uitstraling respecteren.

D. Alternatieven voor dure ondergrondse oplossingen

Ondergrondse parkeergarages zijn duur; daarom ook kijken naar parkeren buiten de stad met goede verbindingen naar het centrum. Slimme benutting van bestaande ruimte en eventueel verticale parkeermogelijkheden bij nieuwbouw.

8.3 Kleurrijk Lichtenvoorde

8.3.1 Ontwikkeling Hulshof-Herwalt terrein

Met de aankoop van het zogenoemde Hulshof-Herwalt terrein heeft de gemeente Oost Gelre een belangrijke stap gezet op het gebied van herinrichting van het centrum van Lichtenvoorde.

Het CDA Oost Gelre hecht aan de herinnering aan bedrijven die in het verleden een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van de lokale- en regionale economie. Het liefst zouden we de namen van die bedrijven in ere houden om de herinnering te laten voortbestaan. In dat verband stelt het CDA Oost Gelre voor om de naam Vitelco-terrein te vervangen voor het Hulshof-Herwalt terrein.

Het CDA Oost Gelre staat voor een mooie en robuuste ontwikkeling van het Hulshof-Herwalt terrein waarbij woningbouw in diverse gradaties gecombineerd kan worden met kleinschalige bedrijvigheid. Doel zou moeten zijn om een levendige en hippe wijk te ontwikkelen die zowel jong en oud zal aanspreken. Behoud van bestaande gebouwen kunnen de uitstraling bevorderen en ondersteunen de doelstelling van ‘duurzaam bouwen’. De woningen moeten ook voor starters en jonge gezinnen betaalbaar zijn. Het terrein leent zich er voor om wellicht hoger te bouwen dan in andere wijken, dit zal de betaalbaarheid van de woningen ten goede komen. De combinatie van wonen met lichte bedrijvigheid zijn een goede mix voor levendigheid. Wel is het zaak om de financiële risico's van ontwikkeling voor de gemeente goed in beeld te houden.

8.3.2 Ontwikkeling rondom Bonifatiuskerk

De kerk en pastorie verliezen hun kerkelijke functie. Wij zetten in op een duurzame herbestemming die het karakteristieke ensemble behoudt, recht doet aan de sociale en cultuurhistorische waarde en de aantrekkelijkheid van het centrum van Lichtenvoorde versterkt, aanvullend op bestaande voorzieningen. De gemeente voert maximale regie: indien nodig volgt een tijdelijke aankoop om door te verkopen, maar de gemeente blijft geen eigenaar, investeert en exploiteert niet. Gedacht wordt aan een marktpartij die eigenaar én exploitant wordt. Woningbouw in de pastorie geldt als kansrijk onderdeel. De gemeente faciliteert maximaal via heldere randvoorwaarden, planologische inpassing en snelle procedures. Besluitvorming is gebaseerd op een grondige marktverkenning en businesscase naar functies, gebruik en financiële haalbaarheid.

8.3.3 Geef Lichtenvoorde nog meer kleur!

De afgelopen jaren heeft het programma ‘Geef Lichtenvoorde Kleur’ mooie dingen gerealiseerd in Lichtenvoorde, zoals vergroening centrum, streetart, evenementen, opknappen Dijkstraat en het versterken van het kernwinkelgebied. Eigenlijk loopt het programma t/m 2025, maar het zou jammer zijn om nu te stoppen. Daarom willen wij een vernieuwd programma ‘Geef Lichtenvoorde kleur’ zodat ook Lichtenvoorde aantrekkelijker wordt voor iedereen.

9. ZORG

De gemeente heeft veel taken op het vlak van de zorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de jeugdzorg. Zorg dichtbij de mens moet leidend zijn. En het CDA Oost Gelre wil aanbestedingen in de jeugdzorg kritisch tegen het licht houden.

9.1 Mantelzorg

Inzet van mantelzorgers is cruciaal en de komende jaren zal een blijvend beroep op hen worden gedaan. Maar mantelzorgers hebben het vaak zwaar. Daarom blijven we mantelzorgers actief ondersteunen met o.a. het mantelzorgcompliment, mantelzorgondersteuning en respijtzorg. Meer aandacht is nodig voor het realiseren van tussenvormen van wonen, waardoor de mantelzorger het langer kan volhouden. De gemeente geeft particulieren de ruimte bij het bouwen van mantelzorgwoningen.

9.2 Ouderenzorg

Het CDA Oost Gelre wil dat ouderen in onze gemeente zo lang mogelijk zelfstandig en prettig kunnen wonen, met passende zorg en ondersteuning. Hier ligt een belangrijke taak voor de gemeente. Dit vraagt om een combinatie van maatwerk, samenwerking en preventie:

• Slimme mobiliteit en bereikbaarheid

- Organiseren en stimuleren van deel-mobiliteit en het aanbieden van een pool van scootmobielen.
- Behoud van elektrische vervoersmiddelen bij zorginstellingen.

• Nieuwe woonvormen

- Zorghofjes voor jong en oud en clustering van woonvormen om zorg dichtbij te organiseren.
- Faciliteren van mantelzorgwoningen in volle breedte, ook als mantelzorg niet door familie wordt geboden.

• Preventie en sociale samenhang

- Actief opzoeken van onzichtbare ouderen om eenzaamheid te voorkomen.
- Stimuleren van meer bewegen en verenigingen inzetten om omkijken naar elkaar te bevorderen.

• Het inzetten van zorgtechnologie om de ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen.

9.3 Vervoer voor ouderen en hulpbehoevenden

Het CDA Oost Gelre vindt dat goed vervoer voor iedereen een basisvoorwaarde is voor een leefbare gemeente. Ouderen en hulpbehoevenden moeten zich veilig, betaalbaar en gemakkelijk kunnen verplaatsen.

Daarom kiest het CDA Oost Gelre voor:

1. ZOOV als basis, maatwerk waar nodig

- a. ZOOV blijft de primaire vervoersoplossing, maar wordt aangevuld met maatwerk voor specifieke situaties.
- b. Stilstaande busjes inzetten waar mogelijk om efficiëntie te verhogen.

2. Organisatiegraad en samenwerking verbeteren

- a. Betere afstemming tussen aanbieders zoals ZOOV en deelauto-initiatieven.
- b. Ondersteunen van lokale initiatieven die vervoer slimmer organiseren.

3. Promotie en bekendheid vergroten

- a. Actieve promotie van deelauto's en bestaande vervoersopties zodat inwoners weten wat beschikbaar is.
- b. Informatiecampagnes via zorginstellingen, dorpshuizen en online kanalen.

4. Behoud van voorzieningen

- a. Elektrische auto's bij verzorgingshuizen behouden.
- b. Vrijwilligersinitiatieven zoals Automaatje blijven stimuleren.

5. Goede mix van aanbieders

- a. Betaalde en vrijwillige systemen combineren voor flexibiliteit.
- b. Samenwerking tussen ZOOV en deelauto's in alle kernen van Oost Gelre.

9.4 Jeugdzorg

In Oost Gelre speelt een groot dilemma, we kennen alle jongeren met problemen bijna allemaal bij naam maar weten niet waar welke zorgaanbieders ze gaan. Sinds de privatisering op dit gebied zijn er zo'n 1.000 jeugdzorginstellingen opgericht! Het CDA Oost Gelre vindt dat jeugdzorg dichtbij en toegankelijk moet zijn, met één duidelijk aanspreekpunt voor gezinnen.

Ambitie 2030: Jeugdzorg in Oost Gelre is dichtbij, effectief en overzichtelijk, met regie bij de gemeente, één aanspreekpunt per gezin en deskundige hulp in de regio.

De huidige uitbesteding van belangrijke onderdelen van de jeugdzorg vraagt om een kritische evaluatie.

Daarom wil het CDA Oost Gelre:

1. Regie terug naar de gemeente

- a. De gemeente moet weer meer sturing krijgen op jeugdzorg om maatwerk en kwaliteit te waarborgen.
- b. Monitoren van het huidige systeem en inventariseren of terugdraaien van uitbesteding haalbaar en wenselijk is.

2. Inrichting van een effectief 'kind-volg-systeem' moet worden onderzocht

- a. De eerste indicatie dat een kind extra zorg behoeft komt vanuit opvang en onderwijs. Ook (sport)verenigingen hebben een signalerende functie
- b. Er zou binnen de gemeente een vertrouwelijk meldpunt moeten zijn die deze kinderen signaleert en daarop doorlopend actie onderneemt.

3. Onderwijs en preventie

Nauwe samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg om vroegtijdige signalering mogelijk te maken.

4. Eén contactpersoon per zorgbehoevende

Gezinnen krijgen één vaste contactpersoon die de zorg coördineert en versnippering voorkomt.

5. Professionele hulp in de regio

Hulpverlening zoveel mogelijk door deskundigen in de eigen regio, zodat kinderen en ouders niet onnodig ver hoeven te reizen.

6. Drugshandel krachtig bestrijden

Belangrijk is dat drugs, het gebruik en de gevaren ervan, laagdrempelig kunnen worden besproken. Daarbij moeten scholen, sportverenigingen etc. nauw betrokken worden. Daarnaast zetten wij in op meer voorlichting.

10. SPORT EN CULTUUR

10.1 Steun bij invulling bestuursfuncties verenigingen en stichtingen

Het CDA Oost Gelre erkent dat veel verenigingen en stichtingen moeite hebben om bestuursfuncties ingevuld te krijgen. Deze organisaties zijn cruciaal voor het sociale en culturele leven in onze gemeente. Daarom wil het CDA Oost Gelre:

1. Praktische hulp en scholing

- Organiseren van cursussen zoals penningmeestertraining en bestuursvaardigheden.
- Gemeenschappelijk gebruik van een financieel pakket en ledenadministratie om de administratieve last te verlichten.

2. Ondersteunen van initiatieven

- Gemeente biedt een steunpunt voor verenigingen waar kennis, advies en praktische tips gedeeld worden.
- Onderzoek naar een omni-variant: samenwerking tussen verenigingen op bestuursniveau om functies te combineren.

3. Innovatieve oplossingen

- Onderzoeken hoe functies anders ingevuld kunnen worden, bijvoorbeeld door gedeelde bestuurdersrollen.
- Stimuleren van samenwerking: Wat kan samen beter?

4. Waardering en erkenning

- Introduceren van een bestuurderscompliment of evenement, vergelijkbaar met het mantelzorgcompliment, om vrijwilligers te waarderen

10.2 Verlaging gemeentelijke belastingen voor verenigingen

Verenigingen en stichtingen hebben het financieel steeds moeilijker. Deels proberen zij wat geld bij te verdienen door geldacties en het werken bij evenementen. Echter is het voor sommige verenigingen nog steeds financieel moeilijk en dit legt een hoge druk op de vrijwilligers en leidt soms tot een hogere contributie wat inwoners belemmert om deel te nemen aan het verenigingsleven.

Daarom willen wij als het CDA Oost Gelre onderzoeken of het mogelijk is om de gemeentelijke belasting voor verenigingen en stichtingen te verlagen door middel van een ozb compensatiefonds.

10.3 Sport voor iedereen, dat is ons doel

Het CDA Oost Gelre wil een actieplan opstellen om kinderen die niet sporten of deelnemen aan culturele activiteiten (zoals muziek) beter te bereiken en te stimuleren. Dit begint met een inventarisatie van kinderen die niet actief zijn, gevolgd door maatregelen zoals het inzetten van sportdocenten op scholen, het subsidiëren van verenigingen en het aanbieden van een persoonsgebonden kaart waarmee kinderen gratis toegang krijgen tot één sportvereniging of culturele activiteit. De ambitie is om drempels weg te nemen en gelijke kansen te creëren voor alle kinderen onder 18 jaar.

1. Gelijke kansen voor alle kinderen: Sport en cultuur zijn essentieel voor ontwikkeling.
2. Signalering en preventie: Sportdocent op school met signaleringsfunctie.
3. Gemeente faciliteert, verenigingen voeren uit: Samenwerking is sleutel.
4. Persoonsgebonden kaart als speerpunt: Onderzoeken of het haalbaar is om gratis toegang tot één sport of culturele activiteit mogelijk is.
5. Combinatie sport & cultuur: Brede aanpak voor talentontwikkeling.

10.4 Cultuur

In Oost Gelre zijn de afgelopen jaren veel initiatieven ontwikkeld om historische cultuur een podium te geven. Denk aan de Slag om Grolle, het Nationaal Museum Tachtigjarige Oorlog, de Vestingstaddagen en vele cultuurhistorische routes die er zijn ontwikkeld. Door deze focus op historie is er minder aandacht geweest voor kunst in de breedste zin van het woord. Meerdere kunstinitiatieven zijn actief in Oost Gelre, waarvan de belangrijkste Stichting Lokalen in Lichtenvoorde, Stichting Klassiek Oost in Zieuwent en Stichting KiK en MOSAIEK in Groenlo. Zij organiseren exposities en concerten en bieden een podium aan bekende- en aanstormende kunsttalenten.

- Het is van groot belang dat deze cultuur- en kunstinitiatieven gehoord en ondersteund worden;
- Subsidieaanvragen, vergunningaanvragen en andere verenigingszaken dienen met empathie bekeken te worden mits goed onderbouwd;
- De geslaagde pop-up tentoonstelling van Stichting Kunst in het Koetshuys (KiK) zou de kans geboden moeten worden om een permanente expositieruimte in het nieuwe Stadhuis in Groenlo in te richten. Dit bij voorkeur in combinatie met een educatief programma.

11. DUURZAAMHEID

10.1 Klimaatadaptatie

Bodem en water zijn leidend bij gebiedsontwikkelingen en dat is slechts een middel richting een meer klimaat robuust Oost Gelre.

We gaan inzetten op het vasthouden in plaats van afvoeren van water. Hier zijn diverse sturingsmogelijkheden voor. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld waterdoorlatende parkeerplekken die door middel van wadi's ondergronds water kunnen vasthouden. Het inzetten op meer vergroening en afkoppelen van regenwater van het riool heeft in de komende periode meer aandacht nodig vanuit het klimaat bezien.

We houden in zowel de openbare ruimte als in de ruimte rondom woningen rekening met een verdere toename van extreme neerslag, droogte en hittestress. Daarvoor is het nodig om in de bouwplannen voldoende bergingscapaciteit en infiltratie in de bodem te waarborgen. Dit kan onder andere door meer ruimte vrij te maken voor water en groen. Bomen spelen een belangrijke rol in de voorkoming van hittestress.

Het CDA Oost Gelre wil dat de gemeente, de komende raadsperiode, voor elke nieuwe inwoner een boom plant. Even zo belangrijk echter vinden wij de zorg van bestaande bomen: jonge aanplant verdient betere zorg.

10.2 Circulariteit

Oost Gelre staat de komende jaren voor grote uitdagingen. We zien dat het niet mogelijk is om de aarde oneindig uit te blijven putten door onze zoektocht naar nieuwe grondstoffen. We beseffen ons steeds beter dat we moeten zoeken naar manieren om onze grondstoffen opnieuw te gebruiken. De ambitie is duidelijk; we moeten naar een samenleving met zo weinig mogelijk afvalstoffen en waarin we onze grondstoffen hergebruiken.

Naast het hergebruik van onze grondstoffen, zijn we ook steeds meer op zoek naar herbruikbare energie. Op dit moment zitten we midden in een transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar het gebruik van duurzame energie.

Als Oost Gelre hebben we ons gecommitteerd aan de Regionale energiestrategie. Hieruit volgen ook verplichtingen.

Voor het CDA Oost Gelre is het een vereiste dat de inwoners moeten kunnen participeren in eventuele energieprojecten.

Wij zijn de grootste lokale partij van Nederland!

Samen Sterker Vooruit

